

VASÁRNAPI ÚJSÁG

2000

HARMINCZÖTÖDIK ÉVFOLYAM

1888.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

NAGY MIKLÓS

KIADÓ-TULAJDONOS:

FRANKLIN-TÁRSULAT

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

(Egyetem-utca 4. szám.)

A „Vasárnapi Ujság“ 1888. évi folyamának tartalma.

a) Képek és rajzok jegyzéke.

Table with multiple columns containing lists of articles, authors, and page numbers. Includes sections like 'I. Arcképek', 'II. Műtárgyak', 'III. Táj- és úti képek', 'IV. Természettudomány, ipar, gazdaság', 'V. Népviselet, genréképek', and 'VI. Időszéri illusztrációk'.

Table with multiple columns containing lists of articles, authors, and page numbers. Includes sections like 'VII. Vegyes tárgyak; illusztrációk elbeszélésekhez; hasonmások', 'VIII. Női munka és dívat', 'b) Szöveg', and '2. Költmények'.

3. Elmekedések, értekezések, fejtegetések.

Asztrál-magyar udvartartás és a Roth-schöld-ház. Marczányi György... Nemzetek jellemzése példabeszédekben... Lángelme és őrlítés... Egy hétszáz éves történelmi és geológiai balhit. Marczányi György...

4. Élet- és jellemrajzok.

Ferdinánd fejedelem és kormánya (arcképekkel). Strauss Adolf... XIII. Leo pápa fölépítési jubileuma (képpel) Bábó Sennyey Éli (arcképpel)...

Kisfaludy Károly (Arúrá-jából) (képpel) A magyar hirlapudalom 1838-ban. Adóh... Szimjei József... A fehér asszony. -nd... Tudománykedvelő magyar utalások...

6. Hazai táj- és néprajzok, közintézetek, népszokások, műtárgyak.

Patrona Hungaria. Roakovia festménye (kép) 3... Bégi gúnnyajzok (2 képpel). Szilágyi Sándor... Magyar főnemesi hölgyek ajánlása a pápá... má (képpel) Dolencz József...

7. Általános nép- és országism.

Az orosz katonaság (képpel) 22... I. Ferdinánd fejedelem és a bolgár hadsereg (képsorozat). Strauss Adolf... I. Napóleon szülőháza...

A legnagyobb ópium-palota Kínában... Erdős-tési szezok készítése Kra... 132... A kaukázusi kőzok indulása a harcolt... 162...

8. Természettudomány, ipar, kereskedelem és rökön.

Zongora kovaköböl J. Z. ... Természettudományi kísérletek házi eszkö... zökkel (2 képpel)...

9. Tárcaezikkek, napi érdekű közlemények.

Téli örökök (képpel). Forró János... Budapest hó alatt (képpel). Várnai Sándor... Levél a trónörökös reggelijéről...

A trónváltás Németországban (képpel) Lap 206... Frigyes császár és Viktória császárné ott... hon 213... Vilmos császár temetése (képpel) 231...

10. Női munka és dívat.

Újvívi divatlevél (képpel). F-a... 12... 'Love-in-átlensz'. B. Büttner Lina... 13... A divatrol. (képpel) 31, 115, 213, 232...

II. Vegyes kisebb cikkek és képszovegok.

Kossuth Lajos legújabb képéhez... 11... A tél kopálói (képpel) 14... Kisfaludy Sándor levele öccséhez, Mihály... 16...

I. SZÁM. 1888. BUDAPEST, JANUÁR 1. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt... Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt... Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt...

FERDINÁND FEJEDELEM ÉS KORMÁNYA.

napról-napra komolyabbá váló háborús hírek nagy izgalomba hozták a közvéleményt. E lázas pillanatok hatása alatt önkénytelenül ismét a bolgár kérdés felé fordul tekintetünk...

A fehér csár nem akarta tovább tűrni Battenberg Sándor bolgár fejedelem uralmát. Miért? ez még maig sincsen teljesen kiderítve, azonban tudjuk, hogy a muszka talált módot és eszközt arra, hogy szándékát végrehajtsa olyan erőszakos módon...

De nem így történt. A Sándor fejedelem által kinevezett regensek és miniszterek oly férfias komolysággal ragadták magukhoz a kormány gyeplőt, hogy a muszka elemek nemcsak kikötötték az országból, de még a csár által különleges meghatalmazással Bulgáriába küldött Kaulbars tábornok, ki nyíltan szította a lázadást...

I. FERDINÁND BOLGÁR FEJEDELEM. Koller Károly tanár legújabb fényképe után.

Ezután összeült a nagy szobranje és megválasztotta Valdemár dán királyi herceget fejedelmül, ki azonban, az orosz kormány befolyásának engedve, a választást nem fogadta el. A fehér csár ez év márczius elsején még egy erőszakos módhoz akart folyamodni, hogy a rá nézve alkalmatlan bolgár kormányt megsemmi-

de egyszersmind Magyarország állami jelvényével, a koronával együtt.

Roskovics Ignác festette a Patrona Hungariae. A jeles művész egyházi tárgyú képekkel aratta első kiváló sikereit, s az újabb időkben ő festette a legszebb oltárképeket, költői felfogással, vallásos ihlettel. A Patrona Hungariae ebben a genreből egyik kisebb, de kecses alkotású mű. A művész a szép képet még egyszer festette, még pedig egy palettára, arra a festékes fatáblára,

időző magyarok. A kép becse megérdemli, hogy bemutassuk szélesebb körben is, épen az ünnepek vallásos hangulata közepette.

A KÜLÖNFÉLE NÉPEK IDŐSZÁMÍTÁSAI.

Mint tudjuk, az időszámítás abban áll, hogy egyes dolgok változásainak rendjét és tartamát bizonyos biztos mérték szerint határozzuk meg.

szoros összefüggésben van egymással; a történelmi időszámítás a csillagászat alapszik, ez utóbbi azonban nem határozhatja meg biztosan az időrések tartamát, a polgári időbeosztás nélkül.

A keresztények, görögök, mohamedánok és zsidók időszámításait mindenki ismeri. Vannak azonban egyes, nagyon eltérő időszámítások, melyek közül az érdekesebbeket megismerni nem lesz talán felesleges.

A TÉL KOPLALÓL

melyen a festők a színeket keverik. Kedvelt és divatos dolog, hogy a festékes táblát most ily célra is használják. A római magyar zászló Patrona Hungariae-jának e mása gr. Zichy Jenő birtokába jutott, kinek nagy képgyűjteménye van magyar festők műveiből.

A római magyar zászló az 1885-iki országos kiállításon is látható volt, s a műcsarnokban a szobrok körüli draperia-dísz egészítette ki. De visszakérült ismét Rómába, hol mint az ottani magyar művészek zászlóját őrzik, mely körül ünnepélyek alatt szoktak sorakozni a Rómában

Ezen mérték az égitestek, tulajdonképpen a Nap és Hold mozgása, a mi az időnek évre, hónapokra és napokra való természetes beosztását eredményezi. A mesterséges vagy polgári beosztások az órák, percek, másod- és harmadpercek.

Megkülönböztetünk csillagászati és történelmi időszámítást; előbbi a természetes időrések törvényeit és tartamát határozza meg, a csillagzatoknak az égboltozaton észlelt pályafutásából; utóbbi pedig az idő polgári beosztása, az egyes népeknek időszámítása. Mindegyik

1. A fehér Nilus mellett lakó denka-négernek időszámítása.

A denkák, a kik a 6 és 12 északi szélességi fok alatt laknak, öt évszakot különböztetnek meg: 1. *alé-ker*, azaz a legnagyobb kör szerint. Márczius és április, midőn az egész természet újra-születik. Ez az évszak a 6° alatt márczius elején kezdődik, a 12° alatt április elején. Az esőzés a 6° alatt márczius végén, a 12° alatt április utolján szűnik meg.

2. *alé-jak*, azaz a nap függőleges állása sze-

rint. Április 21-étől május 21-éig. A vetés ideje s ezért *akól ror* a puók-nak is nevezik.

3. *alé-ruél*, azaz a hőség szerint. Májustól szeptemberig. Esős idő.

4. *alé-rut*, azaz a gyakori esőzés szerint. Ez október és november. Ezt *akól ror* a kuagn-nak is nevezik, azaz azon időnek, midőn aratnak, — ebbe az időbe esvén a második vetés aratása.

5. *alé-mói*, azaz a vízáradás szerint. Deczem-

Lukács; az utóbbi végén van a tizenharmadik hónap hatodik szökő napja.

A tizenhárom abissziniiai hónap a jelen százdában a Gergely-fele naptárral a következő módon egyezik meg:

1. <i>Maskarem</i> hónap	szeptember	10-től	október	9-ig
2. <i>Tekent</i>	október	10	november	8-ig
3. <i>Hedar</i>	november	9	december	8-ig
4. <i>Tachsa</i>	december	9	januárius	7-ig
5. <i>Ter</i>	januárius	8	februárius	6-ig

1-jétől Jacatit 22-éig minden nap európai számítás szerint egy nappal későbbre esik, mint az az előbbi táblázatban volt jelezve.

3. Időszámítás a Vancouver-szigeten.

A Vancouver-sziget nyugoti partján lakó indiánok az évet 13 holdhónapra osztják, melyek közül az első a mi novemberünknek felel meg. Ezen hónapok nevei: 1. *Mahayksosh*, azaz öregebbik fivér, 2. *Kathlahtik*, azaz fivér, 3. *Hy-*

PATRONA HUNGARIAE. — ROSKOVICS IGNÁCZ FESTMÉNYE.

bertől februáriusig, az északi denkáknál márcziusig. Száraz időjárás.

2. Az abissziniiaiak időszámítása.

Az abissziniiaiak az évet 30 napos 12 hónapra osztják fel és kiegészítésül ezeket még egy tizenharmadik csonka hónappal töldik meg, mely utóbbinak három évenként 5, négy évenként pedig 6 napja van. A közönséges életben és történelmi évszámításaikban is a négy évet az evangélisták neveiről nevezik és pedig következő sorrendben: *János, Máté, Márk* és

6. <i>Jacatit</i>	hónap	februárius	7-től	márczius	8-ig
7. <i>Mugabit</i>	október	9	április	7-ig	
8. <i>Mjazia</i>	április	8	május	7-ig	
9. <i>Gribot</i>	május	8	június	6-ig	
10. <i>Sene</i>	június	7	julius	6-ig	
11. <i>Hamle</i>	julius	7	augusztus	5-ig	
12. <i>Nahasse</i>	augusztus	6	szeptember	4-ig	
13. <i>Pagamen</i>	szeptember	5	szeptember	9-ig	

Az az év, a melyet az abissziniiaiak Lukács evangélista nevével neveznek, nem felel meg az európaiak szökő évének, hanem azt közvetlenül megelőzi, úgy, hogy a rákövetkezőben Maskarem

Jesikamih, azaz a legtöbb hó hónapja, 4. *Kahs-sit-imih*, 5. *Ay-yak-kamih*, azaz mikor a heringek porondoznak, 6. *Oul-lokkamih*, 7. *Oh-olv-kamih*, 8. *Tahklahka-mih*, 9. *Kow-wiskimih*, 10. *Aho-sit-sis*, 11. *Satsope-us*, 12. *Ena-konsimih*, 13. *Chee-yakh-amih*.

4. A zanzibari suahelik időszámítása.

A suahelik időbeosztása némileg különbözik a közönséges időszámítástól. Ők ugyanis földművelő és hajós népek, kiknek az évszakok szabatos beosztására szükségük van; nem használják a kü-

ZONGORA KOVAKÖBŐL.

A legesodálatosabb zongora, a mit eddig használtak, kétségkívül a kovakő-zongora. Természetesen e hangszer inkább csak kuriozum, de tudományos szempontból sem érdektelen. Az állványon a hangtalapzattól néhány centiméter távolságra 26 kovakő van felakasztva 2—2 selyemszálon, a hangok jellege szerint. E kövekből két hasonló kő érintése által harmonikus összhangzó zenét lehet előidézni. Baudre Henrik jeles zenész harmincz év alatt számos utat tett Franciaország különböző részeiben, hogy ily köveket szedjen össze. Baudre a kovakövekből kicsalt hangokat a történelem előtti idők zenéjének nevezte el s csakugyan nem lehetetlen, hogy e nevezetes kő, mely az ősember fegyvere és első szerszáma volt, esetleg zeneszerül is szolgált.

Hogy a kovakőnek ily sajátsga is van, azt először mintegy 12 évvel ezelőtt Nelson Richard fejtegette a „Nature” nevű híres tudományos angol folyóiratban s különösen kiemelte, hogy a krétarétegben Kendal város körül gyakran talált kovaköveket, melyek más kovakő vagy vas által érintve zenei hangot adtak. E hang annyira tökéletes, hogy nyolcz gondosan megválogatott kovakövön az egész skálát el lehet játszani. Pár évvel később Párisban nyilvánosan is szerepelt egy virtuoz ily módon, a selyemszalagokra aggatott kovakövekből vasrudakkal különböző dallamokat csalva ki. Egy francia missionarius szerint Saffa abyssiniai faluban három ily kovakő helyettesíti a harangot; vízszintes fadarabon vannak czérnával felakasztva s egy más kovakővel verik őket, ha a népet imára vagy harcra akarják felhívni. A múlt évben Németország különböző városaiban 8 francia kövező-mester adott hangversenyt járdaköveken, s előadásuk nagy tetszésben részesültek. Azóta Párisban többször tettek hasonló kísérleteket s a fennemlített Baudre egykor a Grévin-muzeumban tudományos képzett közönség előtt.

A nevezetes tünemény okát eddig nem ismerjük. A kövek igen szabálytalanok, rendszeren laposak s különféle alakúak, összetételük ismeretlen. A kicsalt hangok épen semmi összeköttetésben sincsenek a kövek súlyával, és terjedelmével, de az a körülmény, hogy a hang nagyon különböző, ha a követ két különböző helyen ütjük meg s egészen elvész, ha a kő kettő török, arra mutat, hogy a hangzás a parányok sajátsgos elhelyezésével áll összeköttetésben. A legmélyebb hangot adó kő Baudre gyűjteményében 2 kilogramm súlyú, míg egy másik, mely fél oly erős hangot ad, négy kilogrammot nyom. Ez

STAMBULOV, BOLGÁR MINISZTERELNÖK.
Koller Károly tanár legújabb fényképe után.

utóbbira következik egy ötszáz kilogrammos; továbbá egy 1500 kilogrammosnak hangja ép olyan, mint egy másiknak, mely csak négyszáz. Látható, hogy ebből nem lehet kiokosodni. Annyi bizonyos, hogy a kovakövek e sajátsguk felfedezése után csakhamar értékesebbek lesznek s nem fogják oly kevéssé becsülni, mint eddig. I. Z.

EGYVELEG.

* A japáni legyezők ma már tényleg kimentek a divatból eredeti hazájukban. Míg Európában nemesek a művészek, de itt-ott a közéletben is nagyon hasz-

nálják e festői legyezőket, magában Japánban még a távoleső vidékeken is megunták a bambusz nádából és olajos papírból készült régi legyezőket s európai gyártmányok, különösen napernyők foglalták el helyüket.

* A tengeri nyulak ellen most már nemzetközi hajó vadászatot terveznek Ausztrália különböző államaiban, hol a rendkívül elszaporodott állatok igen nagy kárt okoznak.

* A haj középvastagsága mintegy 63 ezred milliméter s egy hét alatt mintegy 3¹/₂ millimétert, tehát egy év alatt 173—180 millimétert nő. 50 év alatt e szerint 8³/₄ méter hosszú haja lenne az embernek, ha le nem vágják; de valószínű, hogy soha sem lenne ily hosszú, mivel minden egyes hajszál legkésőbb 4 év múlva ki szokott hullani.

* A dohány- és szivarfogyasztás rendkívül nagy Kuba szigetén; magában Habana városban évenként 10 millió forint értékű dohányt többet füstölnek el. Asszonyok s gyermekek egyaránt hódolnak e szenvedélynek, a törvényeségi tárgyalásokon, temetkezéseknél, színházban s magánkörben egyaránt füstölnek, úgy, hogy valóban csodálatos — miként egy utazó megjegyezte — hogy a dohányfüstöt messze a tengeren nem lehet érezni, midőn Habana felé közeledünk.

* A waterlooi csatában elesett angol katonákat a brisszeli régi temetőből, mely most megszüntették, Everébe viszik át s ez alkalommal az angolok díszes emléket is akarnak létesíteni. Lalaing gróf, belga szobrász készítette a tervet, melynek kivitele mintegy 20,000 forintba fog kerülni.

* Új szőlőfajt találtak a Kongo partján a Kassán torkolatánál, természetesen vad állapotban. A kongói szőlőtöke mindig mint folyondár-növény fordul elő, ize hasonló az Algirban előforduló kabl-bor izéhez, de míg ennek szőlőfürtje fehér, a Kongo-szőlő sötét-viola színű. A fürtök rendszeren igen nagyok, egy kilogrammál súlyosabbak, az egyes szemek kicsinyek, kerekék, vastaghéjúak s két magjuk van.

* „Vanillismus” névvel jelölte Sayet francia orvos az általa feltalált betegséget, mely azon bordeauxi munkások között fordul elő, kik a vanillia-hüvely tisztogatásával és osztályozásával foglalkoznak. A kez és kéz viszketése élénk fájdalommal, szuró kiütések a bőrön daganatokkal, melyek gyorsan megpirosodnak s néhány nap múlva lehullanak, szédülés, bágyadtság, izombajok a betegség jelei. A bőrt rendszeren a vanillia-hüvely végén tartozkodó kis fehér acarus okozza egyszerű érintkezés által s ehhez járul a vanillia magvai körül levő olajos nedv, mely idegbajokat idéz elő.

* „A század története” cím alatt óriási panoráma-képet készítenek Stevens és Gersex francia festők az 1889-ben vagy 1890-ben tartandó párisi világkiállítás számára. E panorámában a politika, művészet s tudomány mindazon nevezetesebb szereplőinek képe meglesz, kik 1789—1889 közt éltek. Az Eiffel-torony a technikai, ez a panoráma pedig a tudományos haladás főképviseelője lesz.

Dr. STOJLOV, IGAZSÁGÜGYMINISZTER.

MUTKUROV, HADÜGYMINISZTER.

NACSEVIC, PÉNZÜGYMINISZTER.

BOLGÁR MINISZTEREK. — KOLLER KÁROLY TANÁR FÉNYKÉPEI UTÁN.

HYMNUSZ

SZ. KONSTAN CZ PERUGIAI PÜSPÖK ÉS VÉRTANU ÜNNEPÉRE.

IX. Leo pápa latin költeménye.

Nyílik a templom, ragyog ím az oltár,
Énekünk szálljon fel az égbe Hozzád,
Áldva, Szent Konstan cz, neved' és magasztos
Vértanuságod!

Te a bálványzást bosszusan lenézed,
Megvetéd bátran hű memykövevel
Jupitert, s ifjú kebeled' kitárad
Tűznek, aczélnek.

Forr a víz lángok lobogó hevétől,
Aggva áll a nép a teren körötte,
„Menj, bakó, s a hittagadót merítsd be!”
Förmed a bíró.

Ellepé a víz, de alighogy éré
Talpaít, mint a hegyi ér virágos
Parti közt, színtolny áde enyhülettél
Vette körül őt.

Elfogúl a nép merev ámulattal,
A dükkös Praetort eszi a családás
Mérge, s mély börtön feükére vetni
Rendeli vasban.

Nem fog a kínzás a Hít éber órén,
Szól, s tanít bátran; szelidülve hallják
A poroszlok őt, s a malasztos ihlet
Lelkökig elhat.

Még veszettebbé lesz a zsarnok erre,
Ostor és vessző nem elég dühének,
Lábilinsekben harapófógókkal
Tépeti testét.

Mind kevés ádáz bosszujának ez még,
Szitkokat szór a nemes áldozatra,
S vértétellel az Olymp urának
Szenteli őtet.

Vérben és sárban hever a hideg test,
Ám a hű s bátor Levián figyelve
Örködik lesben, s a leáldozó nap
Alkonya táján

Béhatol lopviást a setét üregbe,
Ott a széjjelszórt tagokat s a szent főt
Összeillesztvén, síri gyszédénybe
Fektetí szépen.

S óh mi fenséges esoda! Négyen, a kik
Termetes vállal emelék a testet,
De vakok voltak, szemek homályát
Vesztik azonnal.

Vissza lón ismét a híveknek adva
Pálmág-díszszel s aranyos szalaggal
Pásztoruk s a hős, az örök Valótul
Nyert koronával.

Óh kit áldunk szent imaházainkban,
Nézz kegyes szemmel a te Umbriára!
Tedd, hogy óhajtott örömevel a bék'
Angyala védje!

Im, ki csak nem rég a te városodban
Infulás fővel műveidbe' részt vett,
Kít te oly bizton kalaizólól a
Mennyei fénynél,

Most, a habzó ár közepette, Péter
Csolnakán látod vezető kezekkel,
S küzdve nagy harcát, szeméit reménynevel
Vetni az égre.

Vajha áttörvén a vihar veszélyin,
Végre a győztes Leo partot érjen,
S a kívánt révben leszerelt hajóját
Kösse ki épen!

KOSSUTH LAJOS LEGUJABB KÉPÉHEZ.

Nem igen van az élők között egy is, a kiről a magyar ember szívesebben hallana valamit, mint a turini agg remetéről, a ki távol a hazától, vállán nyolczvanöt év — és milyen év! — terhével éli csendes napjait, elmélkedve honáról, annak jövőjéről.

S nem igen van magyar ember, a ki arra a tájra vetődve, elmulasztaná meglátogatni a nagy hontalant, a ki szeretettel fogadja honfitársai látogatását s oly emléket hagy lelkökben vissza, mely nem mosódik el-többé. Kegyelettel, csodálattal emlékeznek róla s áhitattal hallgatja mindenki a felőle szóló tudósításokat.

A toll embere, többnyire le is írják látogatásukat, számot adnak beszélgetésük tárgyairól s a nagy férfiú által reájuk tett benyomásokról. Ezekről aztán sorban tudomást vesznek a ma-

dolgozik egy folytatában egész ebédig (esti 7 óráig) s ebéd után ismét éjfél után 1-ig. Rendkívül sokat olvas, olvassa a legtöbb magyar s hozzá néhány külföldi lapot, a hozzá intézett levelekre válaszol, aztán rendezi „Iratának” további kötetét; a mellett belemélyed a komoly tudományos olvasmányokba, különösen a természettudományiakba, melyeket nem nélkülözhet.

Olvadás mellett rendszeren jegyeztet is s e czézből mindig toll vagy irón van a kezében. Gondolkozni is irva szokott. Följegyzi, a mi eszébe jut, egy szel papírra, a mit aztán összetép, mert, ugymond, ilyenkor magának gondolkozik s nem másnak.

Ez az „irva-gondolkozás” és olvasás, a mi neki első ifju kora óta szokása, magyarázza meg azt a jelenséget, a mi a történelem legnagyobb alakjainál is ritkítja párfját, hogy írott szava ép oly hatalmas, mint élő szava, hogy irányt ép oly

KOSSUTH LAJOS ÉS HELFY IGNÁ CZ. LEGUJABB TURINI FÉNYKÉP UTÁN.

gyar hirlapok, tudva jól, hogy mi sem érdeklí a magyar embert jobban, mint tudni, hogyan van, mit csinál Kossuth Lajos?

Helfy Ignác országgyűlési képviselő minden évben meglátogatja Kossuthot, néha kétszer is. Irni azonban nem igen ír e látogatásokról. Azt tartja, hogy ha Kossuthnak van valami mondani valója: van is neki olyan tolla, a milyen nem igen van más halandónak, megírja ő azt maga. A mit pedig bizalmas beszélgetés közben mond el, nem azért, hogy újságba jusson, azt nem kell nyilvánosságra hozni.

Legközelebbi látogatásáról azonban mégis referált s jól esett jelentéséből értesülnünk, hogy nagy hazánkfia testileg, hálistennek, igen jól érzi magát; minden nap, bármilyen idő legyen, megteszi rendes sétáit Turin kevesebbé népes utcáin s ha a sétáról visszatért és megreggelizett, most is, mint évekkel előbb, iróasztalához ül és

vonzó, elragadó és utánozhatatlan, mint volt egyszer, s bizonyára lenne most is, ha alkalom nyílnék rá, ékesszólása.

Helfy azzal fejezi be jelentését, hogy Kossuth Lajos ez idő szerint testileg és lelkileg oly jó erőben és egészségben van, hogy ha valami véletlen közbe nem jön, be fog teljesedhetni a nép jóslata, hogy századik életévét is eléri.

Hogy Kossuth Lajos nem csak jó egészségben van, de kedélye is derült, bizonyítja az is, hogy a mitől hosszú időn keresztül makkasztul vonakodott az előtt, most újra is levettette magát, ezuttal egy képre Helfyvel, kinek szívesességéből mi is bemutatjuk ezuttal a legújabb fényképi főlvetel után készült képét, mely Kossuth arczát nem úgy, mint eddigi képei, melyek arczateljben voltak főlveve, hanem arczatelben tünteti föl, jóságos, szelid, derült arczkifejzéssel.

Dr. BARNÁ IGNÁ CZ.

A TÉL KOPLALÓI.

Télen a madarak táplálása nem épen olyan könnyű dolog, mint a minőnek látszik...

Czinkék, harkályok stb. számára magas helyeken kell keresni az etetőhelyet.

Ellenben pintyek, eszékek, tengeliczek, kenderikék stb. számára az emberektől távol, vetések vagy gyümölcsösök közelében kell etetőhelyet be rendezni.

A tápszer megválasztása is fontos. Vannak, kik fött krumplit, zsemle- és kenyérmorzst szórnak a madarak elé.

REGI GÜNYRAJZOK.

Készítettek-e Magyarországon a XVI. és XVII. századokban karrikatúrákat? Nem valószínű, hogy készítették...

Külföldön azonban csakugyan készítettek magyarokról karrikatúrákat. Maradt is fenn ezek közül néhány; nem sok az igaz, de érdekes és jellemző példány.

A könyvnek, melynek e képek egyes lapjait képezi, s mely a Nemzeti Múzeum biróhájában van és a könyvészeti ritkaságok közé tartozik, teljes címe: «Il Calotto resuscitato oder Neü an gerichtetes Zwerchen-Cabinet.» Egy ördög tartja

ezt a díszes keretbe foglalt ezimíratot, fején hozva azt a kosarat, melyen a törpék el vannak helyezve.

De Brunet adata arra az időre vonatkozik, mikor a könyv végleges szerkesztésében mint újabb kiadás jelent meg. Hisz maga Brunet is különböző kiadásokat említ, melyek eltérő címekkel voltak ellátva.

Jupanschku Ferenz, Nichte auf der Jubelans, Führer der Jüden in die Flucht...

JUPANSZKY FERENCZ RABÓLÁLYI BIRÓ, ELŐKÉLŐ ÖRÖR-JUBILANS, A MAGYAR SZÉNA-FLOTTA JUBILANS.

Valóban jó emberek a rablófalyi magyarok. Olyan barkójuk van mint a Mikulásnak.

Adj kövér kappant öt garasért, négyért, háromért. Ha jövőre egy faluba s találok egy kötelet.

REGI MAGYAR GÜNYRAJZ.

másik egy horvát élelmész mester. Bottyán 1709-ben halt meg, a Rákóczy-forradalomnak a százházi béke 1711-ben vetett véget.

Azt sem hiszem, hogy ez a gyűjtemény egyszerűen csak az utrechti béke megkötése után látott volna világot. Hisz minden képe annak egy élő és szereplő ember karrikatúrája, német, angol, franczia, orosz, török, magyar, stb.

a mint valaki a három nagy háború közül valamelyikben névre tett szert, lerajzolták a törpék kabinetjébe, s egyszersmind közre bocsátották, de a mikor már 50 kép együtt volt, ezeket összegyűjtötték egy kötetbe, melyet aztán «Il Calotto resuscitato» czímmel láttak el.

«A feltámasztott Calotto.» Calotto a XVII-ik század egyik leghíresebb, de bizonyonyal legtermékenyebb genrék-rajzolója volt.

Adj kövér kappant öt garasért, négyért, háromért. Ha jövőre egy faluba s találok egy kötelet.

Olaszországba, de útközben a cigányok kezébe esett, ezekkel vándorolt s a cigányokról rajzolt, genrékpei — ezen utazása emlékei — a sikerültebbek közé tartoznak.

S az új életre hívott Calotto-nak nincs oka pírulni a régi mellett. A metsző sem nevé, sem monogramját nem jegyezte egyik rajza alá sem, s hogy ki volt, nem is tudtam feltalálni.

tegett ezeket az embereket, bizonyonyal jó ízűket nevezték e torzvosásokon, melyeket érdeklődés nélkül mi sem tekinthetünk.

SZILÁGYI SÁNDOR.

ARANY JANOS SİRVERSE A KARLSBADI ZSIDÓ TEMETŐBEN.

A karlsbadi új zsidótemetőben 1869 nyarán ásták meg az első sírt. Lakója Rockenstein Mihály, egy 27 éves zsidó vallású magyar lett.

De az öreg Rockenstein minden bölcsészi volta mellett is megtörte fia halála. Fájdalmasan panaszkodott a csapásról egy ismerősének, mialatt fia sírját megtekinték, s a felállítandó emlékkőről beszélgettek.

Holloka Tschimitschko Buttiam Uram, Angoldörfer Garnison...

HOLLOKA CSIMICSKÓ BUTTYÁM URAM, RÁKÓCZY HUSZÁR-EZREDESE AZ ÉRSEK-UJVÁRI GARNIZONBAN.

En bizony huszár vagyok, kurucz tiszt. En bizony nemes vagyok, komandirozni muszáj

Agyon ütök mind, felnyársoljuk elevenen, De ha lönek, jaj, hajrá teremtetted.

REGI GÜNYRAJZ.

tőleg félszeműsége ki van a képen tüntetve, s hogy a kép alá vázolt szövegben Érsekujvárra van hivatkozás.

még e sok évet nyújtó fürdőhelyen is inkább kereste az örök szépet, a hallgatva is ezer nyelvel beszélő természetet, habár e hely a temető volt is.

2. SZÁM, 1888. BUDAPEST, JANUÁR 8. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együttl: fél évre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre ... 3 * Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

T. G. emlékére. A derék férfi emléket ilyen sílány rigmussal bizony nem megisztem — hanem nevéssé tenni, kegyetlenség volna.

K. Elvira halála. A széplakú s tehetséges költőleány kora halálán mi is nagy részvétet érzünk; de a költemény, bár nemis értelembeledt — jelen alakjában nem közölhető. A keret — a kezdő és befejező stófia, — felesleges, mert semmit sem mond, a mi a többiben benn nem volna s ennek magyarázatul szükséges lenne. A többi pedig hosszú s alakatlan. Az a rész, mely a dajka mesét tartalmazza, szép is, jó is, találó is; de az ahhoz vezető magyarázat hosszadalmas, s az utána következő alkalmazás a mellett hogy hosszú, még lapos is. Kisérte meg, más alakot adni az egésznek, ha talán eltalálná.

Egy csók. A gondolat, mely a két utolsó sorban nyer kifejezést, csinos volna; de a kidolgozás nagyon fogytékös, szinte kezdetleges.

L. S. Az Anyámhoz címűnek meleg hangja biztató a szerzőtől jövőben várható még sikerültebb alkotásokra nézve. Ellenben a Simon gazda frívól tárgya, frívól hangja eltévesztett irány kezdete. Övákodják tőle.

Pagát. Eszme és kifejezés nincsenek arányban. Az eszmékben van igazság, sőt mélység is; de kifejezésre nem jutnak. Kétszer kell elolvasni, míg az ember megérti, mit akar az író voltaképen? s akkor látja, hogy a költői nyelv nehézsége, a forma nyüge miatt a

gondolat sehogy sem tudott költői kifejezésre jutni. — Kár!

Tücsök-dalok. Elég csinos dalezmék vannak bennök itt-ott, de nem tudnak megfelelő kifejezésre jutni. Egyikben pl. ily esetenleggel találkoztunk: «Csó-kod, mint kis szárnyas mintám» — mi ez? Ismét ily hangzatlanág: haláláig, a helyett hogy mondaná: mind haláláig (a mi jobb rimet is adna): meg ilyen szörend: «mindig véle csak jelen meg» — a helyett: «mindig csak vele jelen meg» a mi meg rhythmustalan volna. A lyrail dal csak látszik könnyű portékának, de nehézsége éppen abban áll, hogy könnyűnek kell lennie is, látszania is.

Szomorú sejtés. Címét egyszerűen a «nem közölhetők» közé soroznók, ha kísérő levele oly követelő nem volna. Kegyed azt írja: nincs szerencséje, mi kiegészítjük azal, hogy nincs tehetsége a költészethez. Néze meg költeménye két első sorát:

Gyakran megkap egy fájó sejtelen
Az elmulás örömetlen nyomán ...

micsoda tires, semmit mondó, sőt értelmetlen frázis ez: «az elmulás örömetlen nyomán!» S ilyen a többi is végig. Az ember gondol valamit, azt sem világosan, még úgy sem tudja kifejezni — s ez aztán vers. Nem így lehet célt érni, jó uram.

A lejtőn. Jó szerkezet, tömör előadás. De némi átdolgozásra szorúl. Pl. a két első sor, hibás szórendje

miatt, egész félreértésre ad okot, mintha ön a ligetben szedett ibolyát látott volna tavasszal; holott egy leánykát látott, a ki a ligetben ibolyát szedett. Ha e két szó sorrendjét felcseréljük, amaz teszi; ha helyes sorozzuk, más rim kell rá. Tehát keressen más rimet, de a mondatrend ellen, az értelem rovására, véteni nem szabad. A 2. stófia 3. sorának rhythmustalanságán könnyű segíteni, ott is más szórenddel.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. egyetem-tér 6. szám.)

Elővigyázat!!! Utóbbi időben a közönség részéről több felől ama panasz merült fel, hogy az egy-dül valódi, a közönség előtt sok év óta igen kedvelt, Brandt Rich. gyógyszerész által készített, svájci pilulák helyett jó pénzért utánzatokat adnak. Helyén való lesz tehát, a vételnél mindig a szelence körül levő használati utasítást azonnal eltalálítani, s meggyőződni róla, hogy a raggyen vörös mezőben fehér kereszt, valamint a Brandt mellett a Rich. név rajta van-e? Minden más kinézésű, Brandt Rich. gyógyszerész svájci pilulái gyanút eladott készítmény visszatartandó.

Legujabb találmány a férfdívat terén!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és az igen tisztelt vevőim becses tudomására hozni, hogy fehéremű- és férfdívat-áru-üzletemet, Budapest, váci utca 22. szám alatt tetemesen nagyobbitottam s akként rendeztem be, hogy a jelenkor igényeinek teljesen megfelelőleg úgy fehéremű- és férfdívat, valamint a sport-cikkkek minden fajából nagy választékban a legjobb minőségben igen solid árak mellett, nagy készletet tartok.

Az általam feltalált és legfelsőbb helyen szabadalmazott és rövid idő alatt a főrangú s a dívat terén irányadó körökben felkarolt gomb és gomblyuk nélküli és izadást felszívo lappal ellátott nappali és béli ingeimre vagyok bátor a nagyérdemű közönség és igen tisztelt vevőim becses figyelmét felkérni.

Ezen legujabb találmányu s alantí védjeggyel ellátott szabadalmazott ingeimben egyetlenegy gomb, vagy gomblyuk nincsen, és dacára annak úgy a mell, valamint a nyak oly szilárdan tartatik össze, hogy az önként soha szét nem nyílik, és ennek folytán találmányom által sikerült a férfi-világot teljesen megmenteni a nyakon alkalmazni szokott gallérgomb és annak kellemetlen nyomásától, nemkülönbén a gomblyukak oly gyakorta kiszakadásától, a melynek folytán az ingek soká tartása biztosítva van, ezeken kívül az egyik fölöny pedig az, hogy bármely nagymérvű izadás mellett is az ingmell folyton kemény marad, miután az ing mellén belül alkalmazott izadás-felzárólap az izadtság áthatolását gátolja.

Mind ezek folytán ezen cs. és kir. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli ingeim minden eddigi feltalátakat fölülmulják, mert még az eddigi szabadalmazott úgynevezett gomblyuk nélküli ingek csak egyszerűen az egy vagy két mellgomblyukat különböztik, de a gallérgomblyukat s annak kellemetlen begombolását és gombnyomását nem, és a kétszeres széles kemény alsó-mellrészt is elég alkalmas a mell dörzsölésére, de az ingmell szétnyílását éppen nem gátolja.

Fentebb leírt s legfelsőbb helyen szabadalmazott rendkívül czélszerű és kiténő állású ingek ára 2 frt 50 kr, legfinomabbak 3 frt. Ajánlom továbbá kiváló dús raktáromat a legujabb nyak-kendők, keztük, zseb-kendők, gallér és kézleők, harsánykák, illatszer és szappanok, esernyők, botok, angol kötött mellények, utazó takarók stb., nemkülönbén bizományi gyári raktáromat dr. Jaeger Gusztáv tanár normal gyapjúáruiból, eredeti gyári árakon.

Kiváló tisztelettel
LATZKOVITS A.
Budapest, váci-utca 20. Nemzeti szálloda épülete.
A cs. és k. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli férfdívat feltalálója és egyedüli készítője.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható!
HÖLGYEK TITKÁRA.
LEGUJABB ÉS LEGTELEJESSEBB LEVELEZŐKÖNYV
NŐK SZÁMÁRA,
minden előforduló alkalmakra való fogalmazási mintákkal, mindenféle társasági, családi, bizalmas és szerelmi levelekkel, különféle ügyirat-mintákkal és alapos útmutatással a levélírás szabályait illetőleg rövid helyesírás-tannal, a magyar polgári jogok és kormányzat ismertetésével stb.
Negyedik bővített kiadás. Ara kemény kötésben 1 frt 50 kr

RADAN FÜRDŐ AVASVÁR-UTCA
A RADANI AVASVÁR-UTCA 10. SZÁM ALATT
TARTÓZLIK A FÜRDŐ ÉS A KÜLÖNLEGES
KÉSZÍTMÉNYEK ÉS SZÁRNYAS MINTÁK
KÉSZÍTÉSE ÉS ELADÁSA
A RADANI AVASVÁR-UTCA 10. SZÁM ALATT
TARTÓZLIK A FÜRDŐ ÉS A KÜLÖNLEGES
KÉSZÍTMÉNYEK ÉS SZÁRNYAS MINTÁK
KÉSZÍTÉSE ÉS ELADÁSA

LEGHÁLÁSABB
Dilettáns-MUNKA.
Meglepő szép!! színompás!!
„DIAPHANIE“
ÜVEGFESTÉS UTÁNZATA.
UTASÍTÁS
és **ÁRJEGYZÉK INGYEN.**
SEEFHLNER J. L.
IV ker.
Váci-utca 9. sz.
BUDAPESTEN.

A LEGJOBB
SVAJCZI CSOKOLADÉ
MAESTRANI A.
ST. GALLEN,
SVAJCZ

Új találmányu kules nélkül felhuzandó ingaórák raktára.
Saját új találmányu órái 6 folségo a király, Rudolf korona-hercege, és József fő-hercege 6 fenségek részéről ki-tüntetve,
továbbá:
Reménytelenül olcsó órák eladása
AUER JÓZSEF
SZEGEDEN.
a párisi, londoni, bécsi, budapesti, és a legtöbb kiállításokon kitüntetve, a győzelemi versenyt megnyerte.
Árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek.
Órák eladásánál három évi jótállás vállaltatik.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható — az oestr. tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben I., Stefansplatz 6.

EQUITABLE
az Egyesült-Államok életbiztosító-társasága New-Yorkban.
Alapított 1859-ben.
Biztosítási állomány 1886 decz. 31-én 1,747,000,000 márká.
Az új felvételek kitétek: 1884-ben 360,000,000, 1885-ben 408,000,000, 1886-ban 474,000,000 márká. Az őszalap emelkedett 1886. január hó 1-éig 1887. január 1-éig 272,000,000 márkától 321,000,000 márkára. A tiszta nyereséménytől 1887. jan. 1-én 680,000,000 márkát tesz ki és a múlt évhez viszonyítva 130,000,000 márkával emelkedett. Tőkebefektetések Európában 16,000,000 márkán felül. A kötvények 3 év múlva kifogásolhatlanok. Minden kötvény visszavásárlási és leszállítási joga 3 év múlva. A 100,000 dollárból álló részvénytőke alapszabályszerűleg csak 7%-nál kamatoztatik, azon felül sok millióra rúgó nyereség kizárólag a biztosítottak javára esik. Aligazgatóság Magyarország részére:
Budapest, Andrássy-ut 1. sz.

Falusai gazda naplára
1888-ik évre.
A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára
Szerkeszti
Sporzon Pál
«Gyakorlati mezőgazda» szerkesztője
XXIV. évfolyam
Ara füzve 80 krajczár.

BÁRÓ SENNYEY PÁL.

1824—1888.

Egy férfi költözött el az elők sorából, kinél hazánk viszontagságos történetében e század második felében kevesen játszottak fontosabb szerepet s kit úgy szellemi nagy tehetségei, mint jellembeli s más egyéni tulajdonai fölgyást a legjelentékenyebb egyéniségek első sorában tartottak, akkor is, mikor a közelet küzdelmeitől hosszabb-rövidebb időszakokra visszavonulva, azoknak csak távoli szemlélje volt.
Kissennyei Sennyei Pál báró sajátkezü élet-rajzi följegyzései szerint 1824. ápril 24-én Budán született. Tehát nem 1822-ben s nem Zemplénmegyében, mint legtöbb elétirásában olvassuk. Atyjának, az 1840-ben elhunyt Sennyei Károly bárónak, Nádasdy Erzsébet grófnővel kötött házasságából származott ötödik gyermeke volt. Első gyermekeiben szülői birtokán, Zemplénben nökve, de a gimnáziumot Budán és Pesten végezte s innen ment a fizikai és jogi kurzusra a kassai akadémiára. Atyja halálának évében, alig tizenhét éves korában ő vette át a a családi hitbizományi vagyon kezelését, mely az alapító rendelkezése szerint nem a legidősebbet, hanem a legtehetségesebbet illette az örökösök közül.
1841-ben Zemplénmegye tiszteletbeli al-, egy év múlva tisz. följegyzője lett; majd Budán a helytartótanácsnál vállalván tiszteletbeli hivatalt, gyorsan emelkedett s 1846-ban a magyar kir. udv. kancelláriánál lett tisz. elnöki titkár. Ugy itt, mint ott, többször bizták meg önálló osztályok vezetésével is s ez utóbbi helyen különösen az országgyűlési departementumban és a törvények előkészítése körül nyert alkalmazást. Ekkor folyamodott az udv. kamarási méltóságért, melyet meg is kapott.

Az 1847/8-iki pozsonyi országgyűlésen mint regalista pedig részt, a folytatólagos pesti országgyűlésen vett mint Zemplénmegye király-helmeczi választó-kerületének képviselője s mint ilyen a konzervatív párt töredékéhez csatlakozott. Itt fölszólalt Kossuth Lajosnak szept. 4-iki híres beszéde után, intvén a nemzetet, hogy a törvényes tért el ne hagyja.
Mikor az 1848-iki alkotmány visszavételére irányuló armányok és erőszakoskodások, az alattomban fölizgatott nemzetiségek támadásai s Jellasics betörése fegyveres ellenállásra kényszerítették a nemzetet s a honvédelmi bizottmány megalakult, — Sennyei Pál október havában le-

BÁRÓ SENNYEY PÁL. Koller Károly tanár fényképe után.